

Homilie u příležitosti 600. výročí smrti Jana Husa

15. června 2015

Drazí bratři a sestry!

I. Shromáždili jsme se u příležitosti šestistého výročí upálení slavného českého kazatele, jednoho z nejslavnějších mezi mnoha proslulými mistry pražské univerzity a jednoho z nejznámějších církevních reformátorů pozdního středověku, sto let před luterskou reformou.

Jeho odsouzení Kostnickým koncilem a krutá smrt na hranici 6. července 1415 vyvolaly rozdělení mezi křesťany i v českém národním společenství. Rozpoutaly krvavé konflikty a války. Toto odsouzení a smrt až do dneška zanechávají v mnoha myslích a v mnoha srdcích hluboké rány a hořké vzpomínky.

Poděkujme Bohu, který nás zde dnes shromáždil, abychom společně vyslovili svou hlubokou lítost nad těmito smutnými událostmi. Sešli jsme se na ekumenické liturgii, která spojuje křesťany sjednocené v biblickém poselství smíření. Zvolili jsme si slova apoštola Pavla: „Kristovým jménem vás vyzýváme: Smiřte se s Bohem! S tím, který byl bez hříchu, jednal kvůli nám jako s největším hříšníkem, abychom my skrze něho byli spravedliví u Boha“ (2 Kor 5, 20-21).

II. Smíření je ústředním pojmem radostné zvěsti, o níž svědčí Písmo svaté. Bůh nás stvořil v dokonalé harmonii se sebou, mezi námi i se světem. Hříchem se člověk vzdálil od Boha i od svého bližního, a tak vstoupil do světa chaos. Bůh ve své nesmírné lásce a milosrdenství chtěl od počátku světa sjednotit vše v Kristu, vše, co je na nebi i na zemi (Ef 1, 10), židy i pohany, všechny národy, všechna etnika a kultury, chudé i bohaté, blízké i vzdálené.

Kristus Ježíš, který byl bez hříchu, vynesl naše hříchy na dřevo kříže, abychom se my mohli stát skrze něho Boží spravedlností a jediným usmířeným lidem. On je náš pokoj, On učinil ze dvou jedno, zboural přehradu, která je dělila (Ef 2, 14), „aby usmířil obě strany s Bohem v jednom těle a tak sám na sobě udělal konec onomu nepřátelství“ (Ef 2, 16).

Tato dobrá a radostná zvěst se pro nás stává posláním: „Kristovým jménem vás vyzýváme: Smiřte se s Bohem!“ Ano, smíření s Bohem, od něhož jsme se vzdálili kvůli svým hříchům, je prvotní. Ale s Bohem se nemůžeme smířit, pokud nejsme v Kristu smíření i mezi sebou. V předvečer své smrti se Pán modlil k Otcí a tuto modlitbu nám zanechal jako svou závěť: „Aby byli jedno“ (Jan 17, 21).

Události z doby před šesti sty lety, které si připomínáme, by nás měly tváří v tvář těmto Pánovým slovům zahanbovat a být silným podnětem, abychom šli po cestě ekumenického smíření. To, co se před šesti sty lety stalo počátkem konfliktů, by se nyní šest set let poté mělo stát podnětem pro změnu směru a pro cestu vedoucí k usmíření.

III. Smíření nemůžeme vykonat svými vlastními slabými silami. Smíření je darem a Boží milostí. „To vše přichází od Boha“, říká apoštol. Nemůžeme se tím chlubit. Musíme děkovat Bohu a prosit ho. Smíření je konec konců duchovním aktem a jako takové není chvilkovým emocionálním skutkem. Je to proces a trpělivá cesta po příkladu oné trpělivé cesty, na niž se Bůh během dějin naší spásy vydal spolu s námi.

Citujme opět apoštola Pavla: „Proto my od nynějška nikoho neposuzujeme podle lidských měřítek. A třebaže jsme Krista kdysi posuzovali podle lidských měřítek, teď už to neděláme. Když se někdo tedy stal křesťanem, je to nové stvoření. To staré pominulo, nové nastoupilo“ (2 Kor 5, 16-17).

S Boží pomocí jsme již udělali důležité kroky: v ekumenické komisi, na mezinárodním odborném setkání, v mnoha historických studiích, na výstavě u příležitosti šestistého výročí Kostnického koncilu a samozřejmě během těchto dní v Praze, městě, kde Jan Hus v Betlémské kapli kázal. Avšak máme zapotřebí dalších odvážných, trpělivých a vytrvalých kroků na cestě očišťování paměti, abychom překonávali předsudky a ideologické, politické nebo konfesní stereotypy.

Máme zapotřebí výzkumů ryze vědeckých a historických. Křesťanská víra se nemá co obávat historického zkoumání, i když někdy odhalí nepříjemné pravdy. Poznat úchylinky minulosti slouží k probuzení našeho svědomí před kompromisy současnosti a k otevření cesty ke konverzi. Ta je důležité pro každého křesťana – pro příslušníky i reprezentanty všech církví. Neexistuje smíření bez konverze a neexistuje konverze bez vzájemného odpuštění. Tuto trojici – smíření, konverzi i odpuštění – si dnes vyprošujeme pro naše církve.

IV. Kde se nacházíme? Patnácté století bylo komplikovanou dobou přechodu: na jedné straně tu byl soumrak, církevní schismata, teologický zmatek a úpadek církevních mravů; na druhé straně, díky Bohu, nechyběly ani nové začátky, výzvy k naléhavým reformám a k evangelnímu probuzení. Zde nemůžeme vstupovat do detailů pozdně středověké teologie. Nemůžeme diskutovat o teologických tezích Mistra Jana Husa, především o církvi a o svátosti oltářní, jež je třeba hodnotit podle chápání dané doby, která ještě neznala vyváženou nauku Druhého vatikánského koncilu.

Ekumenické hnutí a především Druhý vatikánský koncil vyzvaly církve i všechny církve ke konverzi, k reformě a ke stále potřebné obnově, kterou vyvolával Jan Hus. Mnoho z jeho požadavků se dnes uskutečnilo. Jan Pavel II. vyhlásil v roce 2000 památné „*Mea culpa*“ za historické hříchy katolické církve. Odsoudil násilí a nevěrnost některých jejích členů, kteří příliš hájili to, co se hájit nemělo, a nehájili to, co se hájit mělo.

Společně můžeme vidět Husovu postavu v novém světle. Ve svém projevu na mezinárodním setkání v roce 1999 papež Jan Pavel II řekl: „Hus je pamětihodnou postavou z mnoha důvodů. Ale je to zejména jeho morální odvaha, která z něj tváří v tvář protivenství a smrti učinila postavu zvláštního významu pro český národ, který byl v průběhu staletí také těžce zkoušen.“

Můžeme k tomu dodat: Jan Hus byl hlubokým znalcem Svatých Písem, velký kazatel a reformátor církve. Bojoval za víru žitou podle evangelia a za autentickou církev „chudou pro chudé“, stavěl se proti korupci a proti klerikalismu, jenž je jednou z vážných nemocí církve. V těchto bodech Jan Hus patřil k tradici jiných reformátorů před ním. V mnoha bodech by dnes docházel sluchu u papeže Františka.

V. Nicméně Ježíšův boj na poušti proti ďáblu a proti pokušení moci, peněz, korupce, luxusu a proti světské spiritualitě, která je největší pohromou pro církev, pokračuje i dnes.

Nemáme důvod povstávat proti smutným událostem oné doby a chlubit se, že jsme lepší. I dnes máme důvod naslouchat slovu a brát si ho k srdci: „Kristovým jménem vás vyzýváme:

Smířte se s Bohem!“ Papež Jan Pavel II. ho konkretizoval: „Odpouštějme a prosme za odpuštění. Prosme za odpuštění kvůli rozdělení, k nimž došlo mezi křesťany, za použité násilí, k němuž se někteří z nich utíkali ve službách pravdy, i za postoje nedůvěry a nepřátelství zaujímané někdy vůči následovníkům jiných náboženství.“

A papež pokračoval: „Tím spíše vyznávejme zodpovědnost nás křesťanů za dnešní zla. Tváří v tvář ateismu, náboženské lhostejnosti, sekularismu, etickému relativismu, porušování práva na život a nezájmu o chudobu v mnoha zemích se musíme ptát, jaká je naše zodpovědnost. Za podíl každého z nás a za naše postoje při těchto zlech, jimiž jsme přispěli ke zohavení tváře církve, prosíme pokorně za odpuštění.“

Společně si budeme u Pána vyprošovat dar toho, abychom poznávali jeho Slovo a zůstávali mu věrní a abychom byli hledači pravdy. Buďme v našem světě služebníky smíření. Ten krvácí z mnoha hlubokých ran a trpí bídou a násilím. Tento svět volá po smíření a po evangeliu míru. Prosme, aby nás Bůh učinil jeho šířiteli, evangelisty, znameními a nástroji. Necht' se tak stane. Amen.